

คำอธิบายสรุปสาระสำคัญ
พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม*

๑. ความมุ่งหมายของกฎหมาย

พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติมมีความมุ่งหมายเพื่อตอบแทนการสร้างสรรค์ การใช้สติปัญญา ความรู้ความสามารถ และความวิริยะอุตสาหะของเจ้าของผลงานประเภทต่างๆ เช่น วรรณกรรม ศิลปกรรม ดนตรีกรรม และก่อให้เกิดแรงจูงใจในการสร้างสรรค์งานต่อไป และมุ่งหมายให้สังคมได้ใช้ประโยชน์จากงานอันมีลิขสิทธิ์นั้นๆ เพื่อให้มีการเผยแพร่ความรู้อย่างกว้างขวาง

๒. ขอบเขตของกฎหมาย

๒.๑ กำหนดงานที่ได้รับความคุ้มครอง อันได้แก่ งานสร้างสรรค์ประเภท วรรณกรรม นาฏกรรม ศิลปกรรม ดนตรีกรรม โสตทัศนวัสดุ ภาพยนตร์ สิ่งบันทึกเสียง งานแพร่เสียงแพร่ภาพ หรืองานอื่นใดในแผนกวรรณคดี แผนกวิทยาศาสตร์ หรือแผนกศิลปะ ของผู้สร้างสรรค์ ไม่ว่างานดังกล่าวจะแสดงออกโดยวิธีหรือรูปแบบอย่างไร

๒.๒ กำหนดสิทธิของเจ้าของลิขสิทธิ์ ในการทำซ้ำหรือดัดแปลง เผยแพร่ต่อสาธารณชน ให้เช่าต้นฉบับ หรือสำเนางานโปรแกรมคอมพิวเตอร์ โสตทัศนวัสดุ ภาพยนตร์ และสิ่งบันทึกเสียง รวมถึงให้ประโยชน์อันเกิดจากลิขสิทธิ์แก่ผู้อื่น อนุญาตให้ผู้อื่นใช้สิทธิดังกล่าว โดยจะกำหนดเงื่อนไขอย่างใดอย่างหนึ่งหรือไม่ก็ได้ แต่เงื่อนไขดังกล่าวจะกำหนดในลักษณะที่เป็นการจำกัดการแข่งขันโดยไม่เป็นธรรมไม่ได้

๒.๓ กำหนดข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์ โดยกำหนดให้การใช้งานลิขสิทธิ์ในบางลักษณะสามารถทำได้ โดยไม่ต้องขออนุญาตจากเจ้าของลิขสิทธิ์เพราะถือว่าเป็นการใช้ที่เป็นธรรม เช่น การใช้ในการเรียน การสอน การรายงานข่าว หรือการใช้งานโดยบรรณารักษ์ห้องสมุด เป็นต้น แต่การใช้งานดังกล่าวต้องอยู่ภายใต้หลักการสำคัญคือ ต้องไม่ขัดต่อการแสวงหาประโยชน์จากงานอันมีลิขสิทธิ์ตามปกติของเจ้าของลิขสิทธิ์ และต้องไม่กระทบกระเทือนถึงสิทธิอันชอบด้วยกฎหมายของเจ้าของลิขสิทธิ์เกินสมควร

๒.๔ กำหนดข้อยกเว้นความรับผิดของผู้ให้บริการ ๔ ประเภท ได้แก่ ผู้ให้บริการเป็นสื่อกลางส่งผ่าน ข้อมูลคอมพิวเตอร์หรือให้สามารถติดต่อถึงกันโดยประการอื่นผ่านทางระบบคอมพิวเตอร์ ผู้ให้บริการเก็บ ข้อมูลคอมพิวเตอร์เป็นการชั่วคราว ผู้ให้บริการรับฝากข้อมูลคอมพิวเตอร์ และผู้ให้บริการสืบค้นแหล่งที่ตั้งของ ข้อมูลคอมพิวเตอร์ ที่ได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนดภายใต้กระบวนการแจ้งและนำออก (Notice and Takedown) เพื่อระงับการละเมิดลิขสิทธิ์บนสื่ออินเทอร์เน็ต

๒.๕ กำหนดสิทธิของนักแสดงในการแพร่เสียงแพร่ภาพหรือเผยแพร่ต่อสาธารณชน และบันทึก การแสดงของตน การทำซ้ำสิ่งบันทึกการแสดง และสิทธิในการได้รับค่าตอบแทนที่เป็นธรรม

๒.๖ กำหนดความคุ้มครองข้อมูลบริหารสิทธิและมาตรการทางเทคโนโลยี กำหนดให้การทำให้ มาตรการทางเทคโนโลยีที่ใช้ควบคุมการเข้าถึงไม่เกิดผลเป็นการละเมิดมาตรการทางเทคโนโลยี และกำหนด

* พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๘ พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๘ พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๖๑ และพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๖๕ พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๖๕ จะมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๖๕ เป็นต้นไป

ฐานความผิดและบทกำหนดโทษเกี่ยวกับการให้บริการ ผลิต ขาย หรือแจกจ่าย ซึ่งบริการ ผลิตภัณฑ์ หรือ อุปกรณ์ ที่ทำให้มาตรการทางเทคโนโลยีไม่เกิดผล และกำหนดข้อยกเว้นการละเมิดมาตรการทางเทคโนโลยี

๓. องค์กรในการบังคับใช้กฎหมาย

๓.๑ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์เป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ โดยมีอำนาจแต่งตั้ง พนักงานเจ้าหน้าที่ ออกกฎกระทรวงเพื่อปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ กำหนดแบบของบัตรประจำตัวพนักงาน เจ้าหน้าที่ รวมถึงการออกประกาศต่าง ๆ (มาตรา ๕)

๓.๒ อธิบดีกรมทรัพย์สินทางปัญญา

อธิบดีกรมทรัพย์สินทางปัญญา มีหน้าที่และอำนาจตามที่กฎหมายกำหนด เช่น การกำหนด ค่าตอบแทนที่เป็นธรรมแก่นักแสดงในกรณีที่มีการนำสิ่งบันเทิงเสียงการแสดงออกแพร่เสียงหรือเผยแพร่ ต่อสาธารณชน (มาตรา ๔๕) การอนุญาตและการกำหนดค่าตอบแทนในกรณีการใช้ลิขสิทธิ์ในพฤติการณ์พิเศษ (มาตรา ๕๔ และมาตรา ๕๕) เป็นต้น

๓.๓ คณะกรรมการลิขสิทธิ์

คณะกรรมการลิขสิทธิ์ประกอบด้วย ปลัดกระทรวงพาณิชย์เป็นประธาน และกรรมการ ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งอีกไม่เกิน ๑๒ คน (มาตรา ๕๖) โดยมีอำนาจและหน้าที่ ได้แก่ ให้คำแนะนำ หรือคำปรึกษาแก่รัฐมนตรีในการออกกฎกระทรวง วินิจฉัยคำสั่งของอธิบดี ส่งเสริมหรือสนับสนุนเกี่ยวกับการดำเนินการเพื่อจัดเก็บค่าตอบแทน รวมทั้งมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือเรียกบุคคลใดมาให้ถ้อยคำ หรือส่งเอกสารหรือวัตถุใดๆ มาเพื่อประกอบการพิจารณาได้ตามความจำเป็น (มาตรา ๖๐)

๓.๔ พนักงานเจ้าหน้าที่

พนักงานเจ้าหน้าที่เป็นพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา มีอำนาจและหน้าที่ (มาตรา ๖๗) ดังต่อไปนี้

(๑) เข้าไปในอาคาร สถานที่ทำการ สถานที่ผลิต หรือสถานที่เก็บสินค้าของบุคคลใดในเวลาระหว่าง พระอาทิตย์ขึ้น ถึงพระอาทิตย์ตก หรือในเวลาทำการของสถานที่นั้น หรือเข้าไปในยานพาหนะ เพื่อตรวจค้น สินค้า หรือตรวจสอบเมื่อมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำความผิด

(๒) ยึดหรืออายัดเอกสารหรือสิ่งของที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด เพื่อประโยชน์ในการดำเนินคดี ในกรณีมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำความผิด

(๓) สั่งให้บุคคลใด ๆ มาให้ถ้อยคำหรือให้ส่งบัญชีเอกสาร หรือหลักฐานอื่นในกรณีมีเหตุอันควร เชื่อว่าถ้อยคำ สมุดบัญชี เอกสารหรือหลักฐานดังกล่าว มีประโยชน์แก่การค้นพบหรือ ใช้เป็นพยานหลักฐาน ในการพิสูจน์การกระทำความผิด

ทั้งนี้ ในการปฏิบัติหน้าที่ พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องแสดงบัตรประจำตัวแก่บุคคลที่เกี่ยวข้อง (มาตรา ๖๘)

๔. การคุ้มครองลิขสิทธิ์

๔.๑ ลิขสิทธิ์ คือ สิทธิแต่เพียงผู้เดียวที่จะกระทำการใด ๆ เกี่ยวกับงานที่ผู้สร้างสรรค์ได้ริเริ่มโดยการใช้ สติปัญญาความรู้ ความสามารถ และความวิริยะอุตสาหะของตนเองในการสร้างสรรค์ โดยไม่ลอกเลียนงานของผู้อื่น (มาตรา ๔)

๔.๒ การได้มาซึ่งลิขสิทธิ์ คือ สิทธิในลิขสิทธิ์จะเกิดขึ้นโดยทันทีนับตั้งแต่ผู้สร้างสรรค์ได้สร้างสรรค์ผลงาน โดยไม่ต้องจดทะเบียน (มาตรา ๘)

๔.๓ งานอันมีลิขสิทธิ์ (มาตรา ๖) ได้แก่

(๑) งานวรรณกรรม เช่น หนังสือ จุลสาร สิ่งเขียน สิ่งพิมพ์ ปาฐกถา เทศนา คำปราศรัยสุนทรพจน์ และให้รวมถึงงานโปรแกรมคอมพิวเตอร์ด้วย

(๒) งานนาฏกรรม เช่น งานที่เกี่ยวกับการรำ การเต้น การทำท่า หรือการแสดงที่ประกอบเป็นเรื่องราว และให้รวมถึงการแสดงโดยวิธีใบ้ด้วย

(๓) งานศิลปกรรม เช่น จิตรกรรม ประติมากรรม งานภาพพิมพ์ งานสถาปัตยกรรม งานภาพถ่าย งานภาพประกอบ งานสร้างสรรค์รูปทรงสามมิติเกี่ยวกับภูมิศาสตร์ ภูมิประเทศ หรือวิทยาศาสตร์ งานศิลปะประยุกต์

(๔) งานดนตรีกรรม เช่น คำร้อง ทำนอง การเรียบเรียงเสียงประสาน รวมถึงโน้ตเพลงที่ได้แยกและเรียบเรียงประสานแล้ว

(๕) งานโสตทัศนวัสดุ เช่น วีซีดี ดีวีดี งานที่มีภาพหรือมีทั้งภาพและเสียงสามารถที่จะนำมาเล่นซ้ำได้อีก

(๖) งานภาพยนตร์ รวมทั้งเสียงประกอบของภาพยนตร์นั้นด้วย

(๗) งานสิ่งบันทึกเสียง เช่น คอมแพคท์ดิสก์ คาสเสตเทป หรืออุปกรณ์อื่นใดที่สามารถบันทึกเสียงได้ แต่ไม่รวมถึงเสียงประกอบภาพยนตร์ หรือเสียงประกอบโสตทัศนวัสดุอย่างอื่น

(๘) งานแพร่เสียงแพร่ภาพ เช่น การกระจายเสียงวิทยุ หรือการแพร่เสียงหรือแพร่ภาพทางโทรทัศน์

(๙) งานอื่นใดอันเป็นงานในแผนกวรรณคดี แผนกวิทยาศาสตร์ หรือแผนกศิลปะ

ทั้งนี้ ลิขสิทธิ์ไม่คุ้มครองถึงความคิด ขั้นตอน กรรมวิธี ระบบ วิธีใช้หรือทำงาน แนวความคิด หลักการ การค้นพบ หรือทฤษฎีทางวิทยาศาสตร์ หรือคณิตศาสตร์

๔.๔ งานที่ไม่มีลิขสิทธิ์ (มาตรา ๗) ได้แก่

(๑) ข่าวประจำวัน และข้อเท็จจริงต่าง ๆ ที่มีลักษณะเป็นเพียงข่าวสาร

(๒) รัฐธรรมนูญ และกฎหมาย

(๓) ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง คำชี้แจง และหนังสือโต้ตอบของหน่วยงานของรัฐหรือท้องถิ่น

(๔) คำพิพากษา คำสั่ง คำวินิจฉัย และรายงานของทางราชการ

(๕) คำแปลและการรวบรวมสิ่งต่าง ๆ ตาม (๑) ถึง (๔) ซึ่งหน่วยงานของรัฐหรือท้องถิ่นจัดทำขึ้น

๔.๕ เจ้าของงานลิขสิทธิ์ ได้แก่

(๑) ผู้สร้างสรรค์งานโดยความคิดริเริ่มของตนเอง ไม่ได้ลอกเลียนงานของบุคคลอื่น โดยอาจมีผู้สร้างสรรค์งานร่วมกันหลายคนก็ได้ (มาตรา ๘)

(๒) ผู้สร้างสรรค์ในฐานะพนักงานหรือลูกจ้าง (มาตรา ๙)

(๓) ผู้ว่าจ้างในกรณีว่าจ้างให้บุคคลอื่นสร้างสรรค์งาน (มาตรา ๑๐)

(๔) ผู้ดัดแปลง รวบรวม หรือประกอบเข้ากัน โดยได้รับอนุญาต (มาตรา ๑๑ และมาตรา ๑๒)

(๕) หน่วยงานของรัฐหรือท้องถิ่น โดยการจ้าง หรือตามคำสั่ง หรือในความควบคุม (มาตรา ๑๔)

(๖) ผู้รับโอนลิขสิทธิ์ (มาตรา ๑๗)

๔.๖ เจ้าของลิขสิทธิ์มีสิทธิแต่เพียงผู้เดียวที่จะกระทำการใด ๆ ต่องานของตน (มาตรา ๑๕) ดังนี้

- (๑) ทำซ้ำหรือดัดแปลง
- (๒) เผยแพร่ต่อสาธารณชน
- (๓) ให้เข้าต้นฉบับหรือสำเนางานโปรแกรมคอมพิวเตอร์ โสตทัศนวัสดุ ภาพยนตร์ หรือสิ่งบันทึกเสียง
- (๔) ให้ประโยชน์อันเกิดจากลิขสิทธิ์แก่ผู้อื่น
- (๕) อนุญาตให้ผู้อื่นใช้สิทธิ โดยจะกำหนดเงื่อนไขอย่างใดหรือไม่ก็ได้ ที่ไม่เป็นการจำกัด

การแข่งขันโดยไม่เป็นธรรม

๔.๗ อายุการคุ้มครองงานลิขสิทธิ์ สรุปได้ ดังนี้

ลำดับ	ประเภทงาน/ผู้สร้างสรรค์	อายุการคุ้มครองลิขสิทธิ์
๑	ลิขสิทธิ์ทั่วไป ^๒ (มาตรา ๑๙ วรรคแรก)	ตลอดอายุผู้สร้างสรรค์ และมีอยู่ต่อไปอีกเป็นเวลา ๕๐ ปีนับแต่ผู้สร้างสรรค์ถึงแก่ความตาย
๒	กรณีมีผู้สร้างสรรค์ร่วม (มาตรา ๑๙ วรรคสอง และวรรคสาม)	- ตลอดอายุของผู้สร้างสรรค์ร่วมคนสุดท้ายถึงแก่ความตาย และมีอยู่ต่อไปอีก ๕๐ ปีนับแต่ผู้สร้างสรรค์ร่วมคนสุดท้ายตาย - แต่ถ้าผู้สร้างสรรค์หรือผู้สร้างสรรค์ร่วมทุกคนถึงแก่ความตายก่อนมีการโฆษณางาน ให้มีอายุ ๕๐ ปีนับแต่มีการโฆษณางานครั้งแรก
๓	กรณีผู้สร้างสรรค์เป็นนิติบุคคล (มาตรา ๑๙ วรรคสี่)	- ๕๐ ปีนับแต่ได้สร้างสรรค์งาน หรือ - ๕๐ ปีนับแต่มีการโฆษณางานครั้งแรก
๔	กรณีงานที่ผู้สร้างสรรค์ใช้นามแฝง หรือไม่ปรากฏชื่อผู้สร้างสรรค์ (มาตรา ๒๐)	- ๕๐ ปีนับแต่ได้สร้างสรรค์งาน หรือ - ๕๐ ปีนับแต่มีการโฆษณางานครั้งแรก
๕	โสตทัศนวัสดุ ภาพยนตร์ สิ่งบันทึกเสียง งานแพร่เสียงแพร่ภาพ (มาตรา ๒๑)	- ๕๐ ปีนับแต่ได้สร้างสรรค์งาน หรือ - ๕๐ ปีนับแต่มีการโฆษณางานครั้งแรก
๖	งานศิลปประยุกต์ (มาตรา ๒๒)	- ๒๕ ปีนับแต่ได้สร้างสรรค์งาน หรือ - ๒๕ ปีนับแต่มีการโฆษณางานครั้งแรก
๗	งานที่ได้สร้างสรรค์ขึ้นโดยการจ้าง หรือตามคำสั่งหรือในความควบคุมของหน่วยงานของรัฐ (มาตรา ๒๓)	- ๕๐ ปีนับแต่ได้สร้างสรรค์งาน หรือ - ๕๐ ปีนับแต่มีการโฆษณางานครั้งแรก

๔.๘ การกระทำที่เป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ของเจ้าของลิขสิทธิ์ มีดังนี้

(๑) การทำซ้ำหรือดัดแปลง (งานอันมีลิขสิทธิ์) หรือ (นางานอันมีลิขสิทธิ์) เผยแพร่ต่อสาธารณชน โดยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าของลิขสิทธิ์ (มาตรา ๒๗)

^๒ งานลิขสิทธิ์ทั่วไป เช่น งานวรรณกรรม งานนาฏกรรม งานศิลปกรรม งานจิตรกรรม งานประติมากรรม งานภาพพิมพ์ งานภาพถ่าย ซึ่งสร้างสรรค์โดยบุคคลธรรมดา และไม่เข้ากรณีการกำหนดคุ้มครองลิขสิทธิ์ตามมาตราอื่น ๆ

งานภาพถ่าย จะได้รับความคุ้มครองตลอดอายุของผู้สร้างสรรค์และมีอยู่ต่อไปอีกเป็นเวลา ๕๐ ปีนับแต่ผู้สร้างสรรค์ถึงแก่ความตาย ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๖๕

(๒) การทำซ้ำ ดัดแปลง เผยแพร่ต่อสาธารณชน หรือการให้เข้าต้นฉบับหรือสำเนางาน โสตทัศนวัสดุ ภาพยนตร์ สิ่งบันทึกเสียง และโปรแกรมคอมพิวเตอร์ โดยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าของลิขสิทธิ์ (มาตรา ๒๘ และมาตรา ๓๐)

(๓) การทำซ้ำภาพยนตร์โดยการบันทึกเสียงหรือภาพหรือทั้งเสียงและภาพ ไม่ว่าทั้งหมด หรือบางส่วน ในโรงภาพยนตร์โดยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าของลิขสิทธิ์ (มาตรา ๒๘/๑)

(๔) การละเมิดลิขสิทธิ์ในงานแพร่เสียงแพร่ภาพ ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน (มาตรา ๒๙)

(๕) การนำงานที่รู้อยู่แล้วหรือมีเหตุอันควรรู้ว่าเป็นงานที่ได้กระทำโดยละเมิดลิขสิทธิ์ ออกขาย มีไว้เพื่อขาย ให้เช่า เสนอให้เช่า ให้เช่าซื้อหรือเสนอให้เช่าซื้อ หรือเผยแพร่ต่อสาธารณชน หรือแจกจ่ายในลักษณะ ที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่เจ้าของลิขสิทธิ์ หรือนำหรือส่งเข้ามาในราชอาณาจักร เพื่อหากำไร (มาตรา ๓๑)

๔.๙ การกระทำที่ไม่เป็นการละเมิดลิขสิทธิ์

(๑) การกระทำที่ไม่ขัดต่อการแสวงหาประโยชน์ตามปกติของเจ้าของลิขสิทธิ์ และไม่กระทบ กระเทือนถึงสิทธิของเจ้าของลิขสิทธิ์เกินสมควร (มาตรา ๓๒ วรรคแรก) ดังนี้

(๑.๑) การวิจัยหรือศึกษา ต้องไม่เป็นการกระทำเพื่อหากำไร (มาตรา ๓๒ วรรคสอง (๑))

(๑.๒) การใช้เพื่อประโยชน์ของตนเองหรือเพื่อประโยชน์ของตนเองและบุคคลอื่นในครอบครัว หรือญาติสนิท (มาตรา ๓๒ วรรคสอง (๒))

(๑.๓) การติชม วิจารณ์ หรือแนะนำผลงานโดยมีการรับรู้ถึงความเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ (มาตรา ๓๒ วรรคสอง (๓))

(๑.๔) การเสนอรายงานข่าวทางสื่อสารมวลชนโดยมีการรับรู้ถึงความเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ (มาตรา ๓๒ วรรคสอง (๔))

(๑.๕) การทำซ้ำ ดัดแปลง นำออกแสดง หรือทำให้ปรากฏ เพื่อประโยชน์ในการพิจารณาของ ศาล หรือเจ้าพนักงานซึ่งมีอำนาจตามกฎหมาย หรือในการรายงานผลการพิจารณาดังกล่าว (มาตรา ๓๒ วรรคสอง (๕))

(๑.๖) การทำซ้ำ ดัดแปลง นำออกแสดง หรือทำให้ปรากฏโดยผู้สอน หรือเพื่อประโยชน์ ในการสอนของตน ต้องไม่เป็นการกระทำเพื่อหากำไร (มาตรา ๓๒ วรรคสอง (๖))

(๑.๗) การทำซ้ำ ดัดแปลงบางส่วนของงาน หรือตัดทอนหรือทำบทสรุปโดยผู้สอน หรือสถาบันศึกษา เพื่อแจกจ่ายหรือจำหน่ายแก่ผู้เรียนในชั้นเรียนหรือในสถาบันศึกษา ต้องไม่เป็นการกระทำ เพื่อหากำไร (มาตรา ๓๒ วรรคสอง (๗))

(๑.๘) การนำงานนั้นมาใช้เป็นส่วนหนึ่งในการถามและตอบในการสอบ (มาตรา ๓๒ วรรคสอง (๘))

(๑.๙) การทำซ้ำ ดัดแปลง หรือเผยแพร่ต่อสาธารณชน โดยองค์กรที่ได้รับอนุญาตหรือได้รับ การยอมรับเพื่อประโยชน์ของคนพิการซึ่งไม่สามารถเข้าถึงงานอันมีลิขสิทธิ์อันเนื่องมาจากความบกพร่อง ทางการเห็น การได้ยิน การเคลื่อนไหว สติปัญญา หรือการเรียนรู้ ต้องไม่เป็นการกระทำเพื่อหากำไร (มาตรา ๓๒/๔)

(๑.๑๐) การกล่าว คัด ลอก เลียน หรืออ้างอิงงานบางตอนตามสมควรโดยมีการรับรู้ถึง ความเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ (มาตรา ๓๓)

(๑.๑๑) การทำซ้ำโดยบรรณารักษ์ของห้องสมุด ในงานบางตอนตามสมควรให้แก่บุคคลอื่น เพื่อประโยชน์ในการวิจัยหรือการศึกษา หรือเพื่อใช้ในห้องสมุดหรือให้แก่ห้องสมุดอื่น ต้องไม่เป็นการกระทำ เพื่อหากำไร (มาตรา ๓๔)

(๑.๑๒) การกระทำแก่โปรแกรมคอมพิวเตอร์ เพื่อวิจัย ศึกษา การตีพิมพ์ วิจัย ฯลฯ ต้องไม่เป็นการกระทำเพื่อหากำไร (มาตรา ๓๕)

(๑.๑๓) การทำซ้ำ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติราชการ (มาตรา ๔๓)

(๒) การจำหน่ายต้นฉบับหรือสำเนางานอันมีลิขสิทธิ์โดยผู้ที่ได้กรรมสิทธิ์มาโดยชอบ (มาตรา ๓๒/๑)

(๓) การทำซ้ำงานอันมีลิขสิทธิ์ที่ได้มาโดยชอบ ตามกระบวนการตามปกติในระบบคอมพิวเตอร์ (มาตรา ๓๒/๒)

(๔) การวาด การก่อสร้าง การแกะลายเส้น การแกะสลัก การถ่ายภาพ การถ่ายภาพยนตร์ การแพร่ภาพ หรือการกระทำใด ๆ ที่งานศิลปกรรมที่เปิดเผยอยู่ในที่สาธารณะ (มาตรา ๓๗ มาตรา ๓๘ และมาตรา ๓๙)

(๕) การทำซ้ำบางส่วน หรือใช้แบบพิมพ์ ภาพร่าง แผนผัง แบบจำลอง หรือข้อมูลที่ได้จากการศึกษาที่ใช้ในการทำศิลปกรรมเดิม อันเกี่ยวกับงานศิลปกรรมที่มีบุคคลอื่นนอกจากผู้สร้างสรรค์เป็นเจ้าของอยู่ด้วย ทั้งนี้ การทำซ้ำหรือลอกเลียนไม่ใช่ส่วนอันเป็นสาระสำคัญของศิลปกรรมเดิม (มาตรา ๔๐)

(๖) การบูรณะอาคารงานสถาปัตยกรรมในรูปแบบเดิม (มาตรา ๔๑)

(๗) การนำภาพยนตร์ที่หมดอายุการคุ้มครองลิขสิทธิ์เผยแพร่ต่อสาธารณชน (มาตรา ๔๒)

๕. ข้อยกเว้นความรับผิดของผู้ให้บริการ

๕.๑ เงื่อนไขทั่วไปของผู้ให้บริการ คือ ผู้ให้บริการที่จะได้รับยกเว้นความรับผิดสำหรับการละเมิดลิขสิทธิ์อันเนื่องมาจากการให้บริการของตน ต้องเป็นผู้ให้บริการที่ได้ประกาศมาตรการยกเลิกการให้บริการแก่ผู้ใช้บริการที่กระทำการละเมิดลิขสิทธิ์ซ้ำไว้อย่างชัดเจนและได้ปฏิบัติตามมาตรานั้น และให้บริการในลักษณะตามที่กฎหมายกำหนด (มาตรา ๔๓/๑)

๕.๒ เงื่อนไขเฉพาะของผู้ให้บริการแต่ละประเภท

(๑) ผู้ให้บริการเป็นสื่อกลางส่งผ่านข้อมูลคอมพิวเตอร์หรือให้สามารถติดต่อถึงกันโดยประการอื่นผ่านทางระบบคอมพิวเตอร์ (Mere Conduit) ที่จะได้รับยกเว้นความรับผิดตามเงื่อนไขทั่วไป ต้องให้บริการภายใต้เงื่อนไขที่กฎหมายกำหนด ได้แก่ ไม่ได้เป็นผู้ริเริ่มการส่งผ่าน ส่งข้อมูลผ่านกระบวนการทางเทคนิคโดยอัตโนมัติ ไม่ได้กำหนดผู้รับข้อมูล ไม่ได้เปลี่ยนแปลงเนื้อหาของข้อมูล และไม่ได้เก็บสำเนาข้อมูลที่ทำซ้ำขึ้นในระหว่างกระบวนการพักข้อมูลเป็นการชั่วคราวในลักษณะที่ผู้อื่นสามารถเข้าถึงได้โดยทั่วไปและนานเกินกว่าที่จำเป็น (มาตรา ๔๓/๒)

(๒) ผู้ให้บริการเก็บข้อมูลคอมพิวเตอร์เป็นการชั่วคราว (Caching) ที่ได้รับยกเว้นความรับผิดต้องให้บริการภายใต้เงื่อนไขที่กฎหมายกำหนด ได้แก่ เก็บข้อมูลเป็นการชั่วคราวผ่านกระบวนการทางเทคนิคโดยอัตโนมัติ ไม่ได้เปลี่ยนแปลงเนื้อหาของข้อมูล ทำให้ข้อมูลเป็นปัจจุบันเสมอ ไม่ได้แทรกแซงการใช้เทคโนโลยีเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลเกี่ยวกับการใช้งาน ปฏิบัติตามเงื่อนไขการเข้าถึงข้อมูลที่เว็บไซต์ต้นทางกำหนด และนำข้อมูลออกหรือระงับการเข้าถึงข้อมูลโดยไม่ชักช้าตามเว็บไซต์ต้นทาง (มาตรา ๔๓/๓)

(๓) ผู้ให้บริการรับฝากข้อมูลคอมพิวเตอร์ (Hosting) ที่ได้รับยกเว้นความรับผิด ต้องให้บริการภายใต้เงื่อนไขที่กฎหมายกำหนด ได้แก่ ไม่รู้หรือไม่มีเหตุอันควรรู้ว่าข้อมูลทีละเมิดลิขสิทธิ์บนระบบหรือเครือข่ายที่ตนให้บริการ และได้นำข้อมูลออกหรือระงับการเข้าถึงข้อมูลโดยไม่ชักช้าเมื่อได้รู้หรือได้รับแจ้งไม่ได้รับผลประโยชน์ทางการเงินโดยตรงจากการกระทำละเมิดลิขสิทธิ์ และมีช่องทางเพื่อรับแจ้งและแสดงรายละเอียดที่สามารถติดต่อได้ของผู้ให้บริการ (มาตรา ๔๓/๔)

(๔) ผู้ให้บริการสืบค้นแหล่งที่ตั้งของข้อมูลคอมพิวเตอร์ (Search Engine) ที่จะได้รับยกเว้นความรับผิด ต้องให้บริการภายใต้เงื่อนไขที่กฎหมายกำหนด ได้แก่ ไม่รู้หรือไม่มีเหตุอันควรรู้ว่า เป็นข้อมูลที่ละเมิดลิขสิทธิ์ และได้นำแหล่งอ้างอิงหรือจุดเชื่อมต่อของข้อมูลออกหรือระงับการเข้าถึงแหล่งอ้างอิงหรือจุดเชื่อมต่อของข้อมูลโดยไม่ชักช้าเมื่อได้รู้หรือได้รับแจ้ง ไม่ได้รับผลประโยชน์ทางการเงินโดยตรงจากการกระทำละเมิดลิขสิทธิ์ และมีช่องทางเพื่อรับแจ้งและแสดงรายละเอียดที่สามารถติดต่อได้ของผู้ให้บริการ (มาตรา ๔๓/๕)

๕.๓ กระบวนการแจ้งและนำออก (Notice and Takedown)

(๑) การแจ้ง คือ ในกรณีที่เจ้าของลิขสิทธิ์มีหลักฐานอันควรเชื่อว่าการละเมิดลิขสิทธิ์บนระบบหรือเครือข่ายคอมพิวเตอร์ของผู้ให้บริการรับฝากข้อมูลคอมพิวเตอร์ (Hosting) หรือผู้ให้บริการสืบค้นแหล่งที่ตั้งของข้อมูลคอมพิวเตอร์ (Search Engine) เจ้าของลิขสิทธิ์อาจแจ้งไปยังผู้ให้บริการเพื่อให้ นำข้อมูลหรือแหล่งอ้างอิงหรือจุดเชื่อมต่อของข้อมูลที่อ้างว่าละเมิดลิขสิทธิ์ออกหรือระงับการเข้าถึง โดยรายละเอียดของการแจ้งต้องทำเป็นหนังสือหรือทำโดยผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ โดยอย่างน้อยต้องมีรายละเอียดตามที่กฎหมายกำหนด ทั้งนี้ ผู้ให้บริการไม่ต้องรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการนำออกหรือระงับการเข้าถึง (มาตรา ๔๓/๖)

(๒) การโต้แย้ง คือ ผู้ใช้บริการซึ่งได้รับการแจ้งและเห็นว่าตนไม่ได้ละเมิดลิขสิทธิ์ มีสิทธิโต้แย้งเป็นหนังสือหรือทำโดยผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ไปยังผู้ให้บริการ โดยอย่างน้อยต้องมีรายละเอียดตามที่กฎหมายกำหนด และเมื่อผู้ให้บริการได้รับคำโต้แย้งและได้ตรวจสอบรายละเอียดว่าครบถ้วน ให้ส่งสำเนาคำโต้แย้งไปยังเจ้าของลิขสิทธิ์โดยเร็ว พร้อมแจ้งว่าจะนำข้อมูลหรือแหล่งอ้างอิงหรือจุดเชื่อมต่อนั้นกลับเข้าสู่ระบบเมื่อพ้นกำหนด ๓๐ วัน นับแต่วันที่ผู้ให้บริการได้รับคำโต้แย้ง และเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาดังกล่าว ให้ผู้ให้บริการนำข้อมูลหรือแหล่งอ้างอิงหรือจุดเชื่อมต่อที่ได้นำออกกลับเข้าสู่ระบบ ภายใน ๑๕ วัน เว้นแต่เจ้าของลิขสิทธิ์แจ้งว่าได้ฟ้องคดีต่อผู้ให้บริการ (มาตรา ๔๓/๗)

๕.๔ ผู้ใดแจ้งหรือโต้แย้งเท็จไปยังผู้ให้บริการโดยรู้หรือมีเหตุอันควรรู้ว่าข้อมูลนั้นเป็นเท็จ ผู้นั้นต้องรับผิดชอบต่อความเสียหายใดๆ ที่เกิดจากการแจ้งหรือโต้แย้งเท็จ (มาตรา ๔๓/๘)

๖. สิทธิของนักแสดง

๖.๑ นักแสดง คือ ผู้แสดง นักดนตรี นักร้อง นักเต้น นักรำ และผู้ซึ่งแสดงท่าทาง ร้อง กล่าว พากย์แสดงตามบทหรือในลักษณะอื่นใด (มาตรา ๔)

๖.๒ สิทธิของนักแสดง เป็นสิทธิที่กฎหมายลิขสิทธิ์ให้ความคุ้มครองในฐานะที่เป็นสิทธิข้างเคียง โดยนักแสดงย่อมมีสิทธิแต่ผู้เดียวในการกระทำอันเกี่ยวกับการแสดงของตน (มาตรา ๔๔) ดังต่อไปนี้

(๑) แพร่เสียงแพร่ภาพ หรือเผยแพร่ต่อสาธารณชนซึ่งการแสดงเว้นแต่จะเป็นการแพร่เสียงแพร่ภาพ หรือเผยแพร่ต่อสาธารณชนจากสิ่งบันทึกการแสดงที่มีการบันทึกไว้แล้ว

(๒) บันทึกการแสดงที่ยังไม่มีการบันทึกไว้แล้ว

(๓) ทำซ้ำซึ่งสิ่งบันทึกการแสดงที่มีผู้บันทึกไว้โดยไม่ได้รับอนุญาตจากนักแสดงหรือสิ่งบันทึกการแสดงที่ได้รับอนุญาต เพื่อวัตถุประสงค์อื่น หรือสิ่งบันทึกการแสดงที่เข้าข่ายยกเว้นการละเมิดสิทธิของนักแสดง

๖.๓ ผู้ใดนำสิ่งบันทึกเสียงการแสดงซึ่งได้นำออกเผยแพร่เพื่อวัตถุประสงค์ทางการค้า หรือนำสำเนาของงานนั้น ไปแพร่เสียงหรือเผยแพร่ต่อสาธารณชนโดยตรง ให้ผู้นั้นจ่ายค่าตอบแทนที่เป็นธรรมแก่นักแสดง (มาตรา ๔๕)

๖.๔ สิทธิของนักแสดงให้มีอายุ ๕๐ ปีนับแต่วันสิ้นปีปฏิทินของปีที่มีการแสดง ในกรณีที่มีการบันทึกการแสดงให้มีอายุ ๕๐ ปีนับแต่วันสิ้นปีปฏิทินของปีที่มีการบันทึกการแสดง (มาตรา ๔๙ และมาตรา ๕๐)

๗. ข้อมูลการบริหารสิทธิและมาตรการคุ้มครองทางเทคโนโลยี

๗.๑ การคุ้มครองข้อมูลบริหารสิทธิ

(๑) ข้อมูลการบริหารสิทธิ คือ ข้อมูลที่บ่งชี้ถึงผู้สร้างสรรค์ งานสร้างสรรค์ นักแสดง การแสดง เจ้าของลิขสิทธิ์ หรือระยะเวลาและเงื่อนไขการใช้งานอันมีลิขสิทธิ์ ตลอดจนตัวเลขหรือรหัสแทนข้อมูลดังกล่าว โดยข้อมูลเช่นว่านี้ ติดอยู่หรือปรากฏเกี่ยวข้องกับงานอันมีลิขสิทธิ์หรือสิ่งบันทึกการแสดง ซึ่งข้อมูลนี้อาจจะเป็นภาษาสามัญที่สามารถอ่านได้ รวมถึงตัวเลขหรือรหัสที่ใช้แทนข้อมูลเหล่านั้นด้วย เช่น International Standard Book Number: ISBN International Standard Musical Work Code: ISWC International Standard Audiovisual Number: ISAN หรือ Digital Object Identifier: DOI เป็นต้น

(๒) การละเมิดข้อมูลการบริหารสิทธิโดยตรง เช่น การลบหรือเปลี่ยนแปลงข้อมูล (มาตรา ๕๓/๑)

(๓) การนำเข้าหรือส่งเข้ามาในราชอาณาจักรเพื่อจำหน่าย หรือเผยแพร่ต่อสาธารณชน ต่องานหรือสำเนางานที่ได้มีการละเมิดข้อมูลการบริหารสิทธิ ถือว่าเป็นการละเมิดข้อมูลบริหารสิทธิด้วย (มาตรา ๕๓/๒)

(๔) การกระทำที่ไม่ถือเป็นการละเมิดข้อมูลการบริหารสิทธิ ได้แก่ กระทำโดยเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจตามกฎหมายเพื่อบังคับให้เป็นไปตามกฎหมาย การเผยแพร่ต่อสาธารณชน (งาน/สำเนางาน) กระทำโดยสถาบันการศึกษาที่ไม่ได้มีวัตถุประสงค์เพื่อหากำไร (มาตรา ๕๓/๓)

๗.๒ การคุ้มครองมาตรการทางเทคโนโลยี

(๑) มาตรการทางเทคโนโลยี คือ เทคโนโลยีที่ใช้คุ้มครองสิทธิของเจ้าของลิขสิทธิ์หรือสิทธิของนักแสดง หรือเทคโนโลยีที่ใช้ควบคุมการเข้าถึงงานอันมีลิขสิทธิ์หรือสิ่งบันทึกการแสดง เพื่อที่เจ้าของงานลิขสิทธิ์จะป้องกันหรือกำหนดเงื่อนไขการใช้งานลิขสิทธิ์ของตน เช่น การกำหนดรหัสผ่าน (password) (มาตรา ๔)

(๒) การกระทำด้วยประการใดๆ ที่มีผลทำให้มาตรการทางเทคโนโลยีที่ใช้ควบคุมการเข้าถึงไม่เกิดผลให้ถือเป็นการละเมิดมาตรการทางเทคโนโลยี (มาตรา ๕๓/๔)

(๓) การกระทำที่ไม่ถือเป็นการละเมิดมาตรการทางเทคโนโลยี เช่น การกระทำซึ่งจำเป็นสำหรับการกระทำแก่งานอันมีลิขสิทธิ์ที่ได้รับยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์ตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา การวิเคราะห์องค์ประกอบที่จำเป็นของโปรแกรมคอมพิวเตอร์ การทดสอบ ตรวจสอบ หรือแก้ไขระบบความมั่นคงปลอดภัยของโปรแกรมคอมพิวเตอร์โดยได้รับอนุญาตจากเจ้าของคอมพิวเตอร์ การวิจัยหาข้อบกพร่องของเทคโนโลยี โดยงานหรือสำเนางานอันมีลิขสิทธิ์ต้องได้มาโดยชอบด้วยกฎหมาย กระทำโดยเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจตามกฎหมายเพื่อบังคับให้เป็นไปตามกฎหมาย (มาตรา ๕๓/๕)

(๔) การให้บริการ ผลิตภัณฑ์ หรือแจกจ่าย ซึ่งบริการ ผลิตภัณฑ์ หรืออุปกรณ์ โดยรู้หรือมีเหตุอันควรรู้ว่าบริการ ผลิตภัณฑ์ หรืออุปกรณ์ดังกล่าวมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อทำให้มาตรการทางเทคโนโลยีไม่เกิดผล หรือโดยส่งเสริมการขายว่าบริการ ผลิตภัณฑ์ หรืออุปกรณ์นั้นสามารถทำให้มาตรการทางเทคโนโลยีไม่เกิดผล ถือว่าเป็นการละเมิดมาตรการทางเทคโนโลยี (ผลิตภัณฑ์ หมายความว่ารวมถึงโปรแกรมคอมพิวเตอร์ด้วย) (มาตรา ๕๓/๖)

(๕) การกระทำตามมาตรา ๕๓/๖ เพื่อให้ผู้อื่นนำไปใช้ทำให้มาตรการทางเทคโนโลยีที่ใช้คุ้มครองสิทธิไม่เกิดผล ไม่ถือเป็นการละเมิดมาตรการทางเทคโนโลยี ได้แก่ การวิเคราะห์ห้องค์ประกอบที่จำเป็นของโปรแกรมคอมพิวเตอร์ หรือกระทำโดยเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจตามกฎหมายเพื่อบังคับให้เป็นไปตามกฎหมาย โดยเจ้าพนักงานต้องแสดงหลักฐานตามสมควรว่าได้ดำเนินการเพื่อวัตถุประสงค์ดังกล่าว (มาตรา ๕๓/๗)

(๖) การกระทำตามมาตรา ๕๓/๖ เพื่อให้ผู้อื่นนำไปใช้ทำให้มาตรการทางเทคโนโลยีที่ใช้ควบคุมการเข้าถึงไม่เกิดผล ไม่ถือเป็นการละเมิดมาตรการทางเทคโนโลยี ได้แก่ การวิเคราะห์ห้องค์ประกอบที่จำเป็นของโปรแกรมคอมพิวเตอร์ การวิจัยหาข้อบกพร่องของเทคโนโลยี โดยงานหรือสำเนางานอันมีลิขสิทธิ์ต้องได้มาโดยชอบด้วยกฎหมาย การทดสอบ ตรวจสอบ หรือแก้ไขระบบความมั่นคงปลอดภัยของโปรแกรมคอมพิวเตอร์ โดยได้รับอนุญาตจากเจ้าของคอมพิวเตอร์ หรือกระทำโดยเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจตามกฎหมายเพื่อบังคับให้เป็นไปตามกฎหมาย โดยเจ้าพนักงานต้องแสดงหลักฐานตามสมควรว่าได้ดำเนินการเพื่อวัตถุประสงค์ดังกล่าว (มาตรา ๕๓/๘)

๘. บทกำหนดโทษ

๘.๑ ผู้ละเมิดลิขสิทธิ์หรือสิทธิของนักแสดง เช่น ทำซ้ำ ดัดแปลง หรือเผยแพร่งานอันมีลิขสิทธิ์ ต้องระวางโทษปรับตั้งแต่ ๒๐,๐๐๐ บาท ถึง ๔๐๐,๐๐๐ บาท ถ้าการกระทำความผิดเป็นการกระทำเพื่อการค้า ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ ๖ เดือน ถึง ๔ ปี หรือปรับตั้งแต่ ๑๐๐,๐๐๐ บาท ถึง ๘๐๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา ๖๙)

๘.๒ ผู้ละเมิดลิขสิทธิ์ โดยการขาย มีไว้เพื่อขาย เสนอขาย ให้เช่า เผยแพร่ต่อสาธารณชน แจกจ่าย ในลักษณะที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่เจ้าของลิขสิทธิ์ นำหรือส่งเข้ามาในราชอาณาจักร และผู้นั้นรู้อยู่แล้ว หรือมีเหตุอันควรรู้ว่า งานนั้นได้ทำขึ้นโดยละเมิดลิขสิทธิ์ ผู้นั้นต้องระวางโทษปรับตั้งแต่หนึ่ง ๑๐,๐๐๐ บาท ถึง ๑๐๐,๐๐๐ บาท ถ้าการกระทำความผิดเป็นการกระทำเพื่อการค้า ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ ๓ เดือน ถึง ๒ ปี หรือปรับตั้งแต่ ๕๐,๐๐๐ บาท ถึง ๔๐๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา ๗๐)

๘.๓ ผู้ละเมิดข้อมูลบริหารสิทธิ หรือละเมิดมาตรการทางเทคโนโลยี ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท ถ้าการกระทำความผิดเป็นการกระทำเพื่อการค้า ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๒ ปี หรือปรับไม่เกิน ๔๐๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา ๗๐/๑)

๘.๔ ผู้ใดกระทำความผิดต้องระวางโทษตามพระราชบัญญัตินี้ เมื่อพ้นโทษแล้วยังไม่ครบกำหนด ๕ ปี กระทำความผิดต่อพระราชบัญญัตินี้ อีก ต้องระวางโทษเป็นสองเท่าของโทษที่กำหนดไว้ (มาตรา ๗๓) สำหรับค่าปรับที่ได้ชำระตามคำพิพากษาให้จ่ายแก่เจ้าของลิขสิทธิ์หรือสิทธิของนักแสดงเป็นจำนวนกึ่งหนึ่ง (มาตรา ๗๖)

หมายเหตุ – คำอธิบายนี้มีขึ้นเพื่อประโยชน์ในการทำความเข้าใจสาระสำคัญของกฎหมายเท่านั้น ส่วนการจะปฏิบัติตามกฎหมายให้เป็นไปอย่างถูกต้องนั้น โปรดอ้างอิงและยึดถือตัวบทกฎหมายเป็นสำคัญ

กองกฎหมาย
กรมทรัพย์สินทางปัญญา
เมษายน ๒๕๖๕